

GENESIS 40

1 ¶ (1-2) Enige tijd later maakten de opperschenker en de opperbakker van de koning van Egypte zich schuldig aan een vergrijp tegenover hun heer. De farao was woedend op deze twee hovelingen,

2

3 en liet hen in bewaring stellen in de gevangenis van de commandant van de lijfwacht, de gevangenis waarin ook Jozef zat.

4 (4-5) De commandant droeg Jozef op hen te bedienen.

De schenker en de bakker van de koning hadden al geruime tijd in hechtenis gezeten toen ze allebei in dezelfde nacht een droom kregen, ieder een droom met een eigen betekenis.

5 ¶

6 Toen Jozef de volgende morgen bij hen kwam, viel het hem op dat ze er slecht uitzagen.

7 'Waarom kijkt u vandaag zo somber?' vroeg hij deze hovelingen van de farao, die samen met hem in de gevangenis van zijn meester zaten.

8 'We hebben een droom gehad,' antwoordden ze, 'maar er is hier niemand die hem kan uitleggen.' Jozef zei: 'De uitleg van dromen is toch een zaak van God? Vertelt u mij die dromen eens.'

9 Hierop vertelde de schenker zijn droom aan Jozef: 'In mijn droom stond er een wijnstok voor me.

10 Aan die wijnstok zaten drie ranken. En die wijnstok was nog niet uitgelopen of hij stond al in bloei en in een oogwenk hingen er trossen rijpe druiven aan.

11 Ik had de beker van de farao in mijn hand. Ik plukte de druiven, perste ze in de beker uit en overhandigde die aan de farao.'

12 Jozef zei tegen hem: 'Dat moet zo worden uitgelegd: Die drie ranken zijn drie dagen.

13 Over drie dagen zal de farao u een hoge plaats geven en u in uw ambt herstellen, en dan zult u de farao zijn beker weer aanreiken, zoals voorheen, toen u zijn schenker was.

14 Ik hoop dat u aan mij zult denken als het u straks goed gaat, en dat u mij dan een dienst wilt bewijzen door de aandacht van de farao op mij te vestigen, zodat ik vrijkom.

15 Want eerst ben ik ontvoerd uit het land van de Hebreëen en daarna hebben ze me hier in de kerker geworpen, zonder dat ik ook maar iets heb misdaan.'

16 Toen de bakker Jozef zo'n gunstige uitleg hoorde geven, zei hij tegen hem: 'Ik droomde net zoiets. Ik had drie manden met wit brood op mijn hoofd.

17 In de bovenste mand zat allerlei brood van de fijnste kwaliteit dat bestemd was voor de farao, maar er pikten voortdurend vogels aan het lekkers in die mand op mijn hoofd.'

18 Jozef zei: 'Dat moet zo worden uitgelegd: Die drie manden zijn drie dagen.

19 Over drie dagen zal de farao u een hoge plaats geven-hij zal u laten onthoofden en u aan een paal laten hangen, en dan zullen de vogels het vlees van uw botten pikken.'

20 ¶ Drie dagen daarna gaf de farao een groot feest voor al zijn dienaren, ter gelegenheid van zijn verjaardag. Zowel de schenker als de bakker gaf hij in het bijzijn van zijn dienaren een hoge plaats:

21 de schenker herstelde hij in zijn ambt, zodat deze hem de beker weer mocht aanreiken,

22 maar de bakker liet hij ophangen, precies zoals Jozef had uitgelegd.

23 De schenker dacht echter niet meer aan Jozef, hij vergat hem.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Waarom kreeg de schenker gratie en werd de bakker veroordeeld?

Antwoord: omdat de schenker en de bakker staan voor twee typen van mensen

De schenker is iemand die schenkt, iemand die zichzelf dus in liefde uitstort.

Voorbeeld van een rechtvaardige. Helemaal op de ander gericht.

En de bakker is een melige man, het is iemand die alles naar zich toe kneedt.

Hij is het prototype van de zondaar: ik gericht.

Logisch dat de schenker gratie kreeg en de bakker werd veroordeeld.

Want de schenker is een uitdelend mens en de bakker een inhalig mens.

Er is zelfs een preek geëindigd met de woorden: O, Here, hang alle bakkers op!

Amen

Dat bracht aardig wat deining teweeg.

Want je zal maar bakker zijn...een Bienefelt, van Helden, Koese, vd Spoel, Akershoek

Het is ook een beetje ver gezocht...

Er is ook een uitleg die zegt dat in Genesis 40 kritiek wordt geleverd op de Egyptische samenleving van toen. **Dia 1**

Was in Egypte het beroep van bakker misschien belangrijker dan dat van schenker?

Er was in Egypte toch een soort heilige orde, een hiërarchie in beroepen?

Zoals het ene hemellichaam van het andere verschilt in glans en rang, zo verschilden ook de beroepen.

Een bakker was belangrijk in Egypte, want die is bezig met het heden, met het dagelijks brood, de zichtbare zaken die broodnodig zijn. Brood gaat voor alles.

En de wijn, heeft meer een symboolfunctie, die verwijst naar het feest, een extraatje, een luxe. En luxe kan desnoods geschrapt worden.

Zo zou het in Egypte geweest kunnen zijn -bakker nummer een en schenker nummer twee- maar zo niet in Israël zou Jozef in de uitleg van de dromen van deze heren duidelijk hebben gemaakt.

Bij zijn God worden de eersten -de bakkers- de laatsten en de laatsten -de schenkers- de eersten.

Is het ook niet zo bij Kain en Abel (het offer van Kain wordt afgewezen), bij Ismael en Izaak (Izaak is zoon van belofte), Jacob en Esau (Jacob de jongere krijgt de zegen).

Wat op aarde in aanzien is, de oudste, de sterkste, wordt achterop gesteld.

Wat in Egypte in aanzien is, de bakker, wordt door God vernederd en wat niet in aanzien is, de jongste, de zwakke, de schenker, wordt door God verhoogd.

De uitleg van de droom door Jozef is deze: Niet de zaken van het dagelijks brood maar het feest gaat bij God voorop.

En dat is typisch Israëlitisch: er werd eerst wijn gedronken voordat er gegeten werd, De bruiloft te Kana waar de wijn overvloedig vloeit gaat voorop en daarna komt de wonderbare spijziging waar brood en vissen verzadigen.

Zonder het feest, dat een vooruitzien is naar het rijk van God, verzanden wij in de dingen van de dag, het dagelijks brood en daar moeten we juist vanaf.

Gemeente: richt u niet op het heden, het zichtbare - God ziet daar aan voorbij!

Maar richt u op de toekomst, op het feest. Amen!

Zou dat echt de juiste uitleg zijn? Ik denk het niet.

Twee heren, een schenker en een bakker zitten gevangen. **Dia 2**

Ze krijgen een speciale detentie en Jozef is voor hen verantwoordelijk.

Een hotel zal het niet geweest zijn, eerder een inferno, een hel.

Wat hebben ze misdaan? We weten het niet.

Een Joodse traditie zegt, dat de schenker vergeten was een vlieg in Farao's wijn eruit te halen en weer een ander heeft het over een poging tot vergiftiging.

En de bakker zou per ongeluk een steentje in het brood hebben mee gebakken, en een ander zegt dat hij ook gepoogd heeft een aanslag te plegen.

Maar we weten het niet, het zijn latere verhalen.

Er staat alleen dat ze zich schuldig maakten aan een vergrijp tegenover hun heer en dat de farao daarom woedend was.

Beide heren dromen op een dusdanige wijze dat het hen niet loslaat:

De schenker: ik zag een wijnstok met drie ranken en ik nam de trossen rijpe druiven en perste ze uit en gaf de beker aan Farao.

De bakker: ik zag mezelf met drie manden met wit brood op het hoofd en in de bovenste mand zal brood van de fijnste kwaliteit voor de Farao, maar de vogels aten het op.

Jozef gaat hun droom verklaren: in beider droom komt het getal drie voor. Het getal van een wending, een keer in het lot.

Jozef verbindt dat met de termijn van drie dagen, en dat wil zeggen dat na drie dagen de farao beide mannen een hoge plaats zal geven.

Voor de schenker zal die hoge plaats betekenen dat hij weer aan het werk kan gaan, maar voor de bakker zal de hoge plaats betekenen, dat hij onthoofd zal worden en aan een paal gehangen.

Verschrikkelijk! Zonder een gram emotie vertelt Jozef dat aan beide heren.

We horen niet dat hij blij is voor de een en verdrietig om de ander.

Het wordt mede gedeeld, uitgesproken als een vonnis: gratie en oordeel.

Maar wat Jozef doet is de volstreekte willekeur blootleggen, die er blijkbaar in Egypte heerst onder het regime van de Farao.

Jozef laat alleen maar zien hoe twee mensen zijn overgeleverd aan de grillen van een dictatuur.

Nog drie dagen zegt Jozef tegen de schenker en dan zal de Farao op het feest van zijn verjaardag u een hoge plaats geven en u zult weer de schenker van de koning zijn. Waarom zal niemand weten. Zo gaat het toe!

Nog drie dagen zegt Jozef tegen de bakker, dan zal Farao u een hoge plaats geven en u zult hangen. Waarom zal niemand weten, zo gaat het toe.

Maar of het de wil van God is? Misschien van de goden van Egypte, maar niet van de God van Israel!

Willekeur in Egypte! Het niets ontziende noodlot; gratie voor de een en oordeel voor de ander.

Vandaag de dag is het niet veel anders in veel landen, in veel mensenlevens.

De een heeft een lang leven met luxe erbij en de ander komt gewoon niet aan een normaal bestaan toe.

Wie maar even de beelden van Aleppo ziet en van Raqqa en van Mosul denkt al: waarom ik zus en waarom zij zo?

Sultans hebben hele wagenparken met de duurste auto's en mooie huizen en luxe speeltjes, eigen vliegtuigen....En in Nepal hebben ze geen kans om voedsel te verbouwen. Waarom?

Het enige antwoord is dat het in onze wereld nog Egyptisch toegaat, willekeurig, faraonisch en dat de God van Israel nog een strijd voert om alles op orde te krijgen.

En in die strijd worden u en jij en ik betrokken. Op werelddiaconaat

Jozef doet al een appèl op de schenker als hij zegt: ik hoop dat u aan mij zult denken als het u straks goed gaat en dat u mij een dienst wilt bewijzen door de aandacht van de Farao op mij te vestigen zodat ik vrijkom. Want ze hebben me eerst ontvoerd en daarna in de kerker gezet.

Jozef doet in het inferno, de hel van de Egyptische gevangenis een beroep op menselijkheid, een beetje hemel op aarde. Als een begin van barmhartigheid.

Maar wat doet de schenker? Aan het einde van het verhaal staat: de schenker dacht echter niet mee aan Jozef. Hij vergat hem.

En hoeveel mensen maken dat niet mee? Dat anderen, die zij een dienst hadden bewezen, hen vergeten!

Waar zijn ze nu, de mensen met wie ik altijd samenwerk? Terwijl ik thuis zit met een burn out? Waar zijn mijn vrienden en familieleden nu mijn man of vrouw er niet meer is? Waar zijn de vrienden nu ik gescheiden ben? Ik was er altijd voor hen.

Lieve mensen: Egypte is nog steeds onder ons en medemenselijkheid, liefde, aandacht, recht is soms ver te zoeken.

Is er nog iemand die aan ons denkt? Roepen ze vanuit Nepal, roepen buitenlandse slaven in de oliestaten, roepen ze vanuit.

Denk aan mij, smeekt Jozef...

Denk aan mij! klonk het eeuwen later uit de mond van een gehangene, die hing aan een paal, een kruis: Jezus denk mij als u in uw koninkrijk komt, smeekte de rover aan het kruis.

En hij werd niet vergeten: Vandaag nog zal je met mij in het paradijs zijn, zei Jezus tot hem.

In Jezus komt het verhaal van al die schenkers en bakkers die wij zijn, samen

In Jezus kwam God ten laatste naar ons toe en nam uiteindelijk de allerlaatste plek in, aan het kruis.

Hij kreeg een hoge plaats: de mensenzoon moet hoog verheven worden - dat is de schenker - maar aan een kruis - dat is de bakker.

Genade en oordeel ineen, schenker en bakker in een. Hij hangt er voor schenkers en bakkers.

Lijkt het verhaal van Jozef niet op Jezus?

Beiden kregen ze tegenstand van hun broeders, beiden zijn ze verkocht voor een handvol zilverlingen, beiden neergedaald, terecht gekomen in een put, een groeve, afgedaald in het rijk der doden, de één in Egypte, de ander in de dood; beiden uiteindelijk verhoogd, zetelend aan de rechterhand van de Machtige, de één aan de rechterhand van de Farao, de ander aan de rechterhand van God.

Jezus, is zijn leven niet spijs en de drank, brood en wijn voor ons allen?

God gedenkt ons - Hij heeft de wereld lief. Denken wij ook aan Hem en aan elkaar?

Gedenken wij ook de minste van de mensen?

Dan wordt het inferno een paradijs, de hel een hemel, Egypte beloofd land!

Amen

